

NouW-dag en ALV bij het NIOZ te Yerseke (26 april 2019).

Vrijdag 26 april 2019 waren we te gast bij het Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ) in Yerseke. Deze dag hebben we een record aantal deelnemers ontmoet: 44 stuks, waarvan ongeveer een kwart een nieuw lid betrof.

NW-alumnus en onderzoeker Jim van Belzen heeft als eerste het woord genomen en ons in een half uur tijd meegenomen in de achtergrond van het NIOZ. Ook heeft hij een tipje van de sluier opgelicht over zijn huidige onderzoek.

NIOZ Yerseke

De NIOZ-vestiging in Yerseke heette van oorsprong Het Delta Instituut voor Hydrobiologisch onderzoek (DIHO) en was in 1957 opgericht voor om te onderzoeken wat de gevolgen zijn van de Deltawerken op de flora en fauna van de Zeeuwse en Zuid-Hollandse getijdenzones. Per 1 januari 2012 is het instituut gefuseerd met het NIOZ, en gaat het nu door het leven als NIOZ-Yerseke.

Jim van Belzen .

Jim heeft jarenlang gewerkt aan een model dat de ontwikkeling van de Hedwigepolder voorspelt zodra die wordt teruggegeven aan de vrij natuur. Verder doet Jim onderzoek naar de herintroductie van oesterbanken (met de platte oester) op zandige bodems. De eerste duizenden kilo's met oesterzaad zijn al tussen windmolens op de Noordzee bodem gestort. Denkbaar is dat door de relatieve rust op de zeebodem van de windmolenvelden op de Noordzee de ecologische waarde in die zones sterk kan gaan verbeteren. Duidelijk is dat Jim veel meer weet te vertellen dan in een half uurtje past. De eerste toezeggingen voor een volgende bijeenkomst zijn gemaakt!

Lies dePuyt

Lies dePuyt heeft als eerste een film getoond over haar passie: duiken in de Oosterschelde. Vooral naaktslakken zijn haar favoriet. Aansluitend vertelde ze over haar uitvoerige onderzoek naar de verschillen in biodiversiteit tussen zanderige bodems en met oesters bedekte bodems op dieptes van 3, 7 en 15 meter in de Oosterschelde. Honderden keren hebben haar man en zij daar uitgevoerd. Op deze dieptes heeft zij een zelfgemaakt raamwerk met vakken op de bodem neergelegd en filmopnames gemaakt van het leven dat zich binnen dat raamwerk toonde. De filmopnames zijn vervolgens nauwkeurig bestudeerd op de aanwezigheid van soorten, geslachten en stammen. De tellingen en analyses geven interessante resultaten en er wordt gewerkt aan een wetenschappelijke publicatie. Lies denkt zelfs na over promoveren.

Dos Winkel

Na de lunch start ook Dos met fraaie onderwaterplaatjes. Dos is de oprichter van Sea First, wat fonetisch ook kan worden geschreven als See first. Het logo is dan ook een oog met in de iris een golf. De 72-jarige Dos heeft dertig jaar lang wereldwijd gedoken in mangrovebossen, koraalriffen en andere delta-natuur. Op plekken waar hij jaren later weer eens terug kwam was de achteruitgang duidelijk zichtbaar.

Onder de titel “De oceaan, het klimaat en onze gezondheid” vertelt Dos honderd uit. Over ontbossing. En over verbleking van koraalriffen, dat op steeds grotere schaal waar is te nemen. Die van het Grand Barrier Reef zelfs vanuit de ruimte, zoals vastgesteld door André Kuipers. De mens maakt er een goed zootje van: plastic, hormoon verstorende stoffen, medicijnresten, kwikverbindingen vanuit goudmijnen, overbevissing en dioxines komen aan bod. Zo ook de voortschrijdende verzuring van de oceaan door de stijgende atmosferische concentratie met CO₂ en NO_x. De verzuring van de oceaan zorgt ervoor dat kalkskeletjes van fytoplankton oplossen. Het alarmerende is dat fytoplankton belangrijk voor de productie van zuurstof. Volgens Dos is het twee voor twaalf en is een sterke ommezwaai nodig: zo snel mogelijk over van fossiele naar duurzame energie. Zo min mogelijk (of geen) dierlijke producten eten (ligt onze redding bij stamcelvlees?), ruim een miljard bomen planten en stoppen met subsidies aan visserij en vleesindustrie.

ALV

Bij de Algemene ledenvergadering zijn de gebruikelijke onderwerpen aan bod gekomen. Het gaat de vereniging goed, met een record aantal leden van 160 stuks. Wilco Urgert (voorzitter) en Elly Gudden (secretaris) zijn afgetreden en opgevolgd door respectievelijk Pieter Jan Kole en Annemarie Menting.

Oesterputten

Het merendeel van de groep is meegewandeld naar de Oesterputten van Yerseke. De oesterputten zijn eind 19^e eeuw aangelegd voor de kweek en de afzet van oesters. Daarbij werd gebruik gemaakt van eenvoudige middelen, er kwam veel handwerk aan te pas. De komst van de oestercultuur wordt vergeleken met Klondike, het heeft Yerseke een grote groei gebracht. De oesterhandel heeft behoorlijk wat ups-and-downs gekend. Bijvoorbeeld met oesterziektes In de jaren 1960 is de vrij resistente Japanse oester geïntroduceerd; die heeft de oorspronkelijke platte oester verdrongen. Gaandeweg is de teelt geïntensiveerd en gemechaniseerd. Het oesterzaad wordt tegenwoordig op voedselrijke percelen in de Grevelingen en de Waddenzee gekweekt en met oesterkotters (schepen) geoogst. In de Oesterputten van Yerseke worden de oesters nu alleen nog maar gespoeld, zodat ze vanaf daar zand- en slikvrij kunnen worden geëxporteerd.